

Týždeň od 29. novembra do 5. decembra

AUTORITA PROROKA A VÝZNAM JEHO POSOLSTVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

2Moj 4,10–16; Luk 8,22–25; Ján 3,1–10; Sk 16,25–34; 1Kor 5,1–5; Luk 7,280

ÚVODNÝ TEXT

Veď Božie slovo je živé a účinné, ostrejšie ako akýkoľvek dvojsečný meč. Preniká až po oddelenie duše od ducha a kĺbov od špiku a rozsudzuje túžby a úmysly srdca. (Heb 4,12)

Vyhlásenie, ktoré zaznelo 9. novembra 1989 v priamom televíznom vysielaní komunistickej televízie v NDR, uviedlo do pohybu pád Berlínskeho múru. Jeden z hlavných funkcionárov a člen politbyra Günter Schabowski na tlačovej konferencii oznámil, že vedenie východonemeckej komunistickej strany (SED) schválilo nariadenie, podľa ktorého smú občania NDR vycestovať do západného Nemecka. Toto nariadenie malo začať platiť len po splnení prísnych podmienok. Keď sa ho jeden z reportérov opýtal, kedy táto zmena pravidiel vstúpi do platnosti, Schabowski odpovedal: „Platí to... pokiaľ viem... je to ihneď, okamžite.“ V priebehu niekoľkých minút začali zástupy ľudí prúdiť k hraničným priechodom v snahe opustiť NDR. Veď presne tak to práve počuli v televízii z úst vysokého funkcionára.

Rôzni hovorcovia alebo predstavitelia spoločností dostávajú často poverenie, aby hovorili v mene firiem, organizácií alebo dokonca krajiny. Čo však s tými, ktorí hovoria v mene Boha? Tento týždeň preskúmame, akou autoritou disponujú biblickí proroci a akú autoritu majú proroci, ktorí nikdy nenapísali žiadnu biblickú knihu, ako napríklad prorok Nátan, Ján Krstiteľ a áno, aj Ellen Whiteová.

OSNOVA LEKCIE

Lekcia predstavuje pôvod božskej autority prorokov, ktorých On sám povoláva do svojej zodpovednej služby. Sleduje prejavy tejto služby v dejinách Starej zmluvy i Novej zmluvy a zároveň objasňuje význam prorockého daru pre organizáciu cirkvi a podriadenosť nekanonických poslov najvyššej biblickej autorite.

- 2Moj 3,13,14; 2Moj 4,10–16: Hospodin povoláva svojho hovorcu a pomáha mu prekonať strach (nedeľa)
- Luk 8,22–25: Učeníci spoznávajú absolútnu moc Božieho Syna nad celým stvorením (pondelok)
- Ján 3,1–10: Božie slovo preniká do ľudského srdca vplyvom Svätého Ducha (utorok)
- 1Kor 5,1–5: Uplatnenie prorockého daru pri ochrane a organizácii ranej cirkvi (streda)
- 1Král' 11,29–39; Luk 7,28: Posolstvá inšpirovaných poslov sú vždy podriadené zvrchovanej autorite Písma (štvrtok)

SPROSTREDKOVANIE BOŽEJ AUTORITY

¹³Mojžiš sa však Boha opýtal: „Keď prídem k Izraelitom a poviem im: ‚Boh vašich otcov ma posielal k vám‘ a oni sa ma spýtajú: ‚Aké je jeho meno?‘, čo im poviem?“ ¹⁴Boh povedal Mojžišovi: „Ja som, ktorý som;“ a dodal: „Izraelitom povieš: ‚Ja som‘ ma poslal k vám.“ (2Moj 3,13.14)

Ak by si mal niekomu dovoliť, aby hovoril v tvojom mene, zrejme by musel mať tvoju úplnú dôveru. Bolo by veľmi dôležité, aby dotýčný poznal tvoj postoj a verne ho vyjadroval.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si texty 2Moj 2,11–15 a 2Moj 3,1–3.10–14. Ako sa Mojžiš počas rôznych etáp svojho života pripravoval na to, že sa stane Božím hovorcom? A pripravoval sa vôbec?

Mojžiš strávil prvých štyridsať rokov svojho života získavaním toho najlepšieho vzdelania, aké Egypt ponúkal. To ho však nepripravilo na to, aby sa stal Božím poslom. Musel stráviť ďalších štyridsať rokov na púšti ako pastier, bez rozptýlení sveta. V mnohých ohľadoch sa musel zbaviť veľkej časti toho, čo sa naučil ako knieža na egyptskom dvore. Skôr než mohol spolupracovať na oslobodení Izraela, Mojžiš musel spoznať Boha, v mene ktorého mal hovoriť.

Prečítaj si text 2Moj 4,10–16. Čo sa z rozhovoru medzi Bohom a Mojžišom môžeme dozvedieť o spôsobe povolania Božích poslov a o ich službe?

Hospodin poveril Mojžiša, aby zohrával úlohu Boha, pričom Áron mal prevziať úlohu Mojžišovho hovorcu (2Moj 4,16; pozri aj 2Moj 7,1). Podobne ako v prípade Mojžiša a Árona, Boh pomáha svojim prorokom nájsť najlepší spôsob, ako sprostredkovať posolstvo, ktoré im On zveril.

Mojžiš vedel, že predtým zlyhal. Pamätal si na svoje posledné stretnutie s Izraelitmi, ktorí spochybnili jeho autoritu (2Moj 2,14). Boh veľmi dobre rozumel Mojžišovým obavám a trpezlivo mu pomáhal jeho strach prekonať. Hospodin zodpovedal všetky Mojžišove otázky, odpovedal na všetky jeho výhovorky. Mojžiš sa však vytrvalo bránil prevziať veľkú zodpovednosť, ktorú mu Hospodin zveril. Mojžišove obavy prerástli až do nevery. Svojou neochotou spochybňoval Božiu schopnosť použiť ho. Práve vtedy Boh vydal jednoznačný príkaz, aby sa neochotný prorok pohol (2Moj 3,14–17).

■ **Aký dar ti Boh zveril? Ako sa môžeš najlepšie pripraviť na službu, ktorá s týmto darom súvisí?**

APLIKÁCIA

JEŽIŠOVA AUTORITA

²³Keď prišiel do chrámu a učil, pristúpili k nemu veľkňazi a starší ľudia a pýtali sa: „Akou mocou toto robíš a kto ti dal túto moc?“ ²⁴Ježiš im odpovedal: „Aj ja sa vás opýtam na jednu vec. Ak mi na to odpoviete, aj ja vám poviem, akou mocou to robím.“ ²⁵Odkiaľ bol Jánov krst? Z neba, či od ľudí?“ Oni medzi sebou uvažovali: „Ak povieme, že z neba, povie nám: „Prečo ste mu teda neuverili?“ ²⁶Ale ak povieme, že od ľudí, musíme sa báť zástupu, lebo Jána všetci pokladajú za proroka.“ ²⁷Odpovedali teda Ježišovi: „Nevieme.“ Tu im povedal: „Ani ja vám nepoviem, akou mocou toto robím.“ (Mat 21,23–27)

A ako si mu dal moc nad každým telom, tak nech on dá večný život všetkým, ktorých si mu dal. (Ján 17,2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Čo bolo základom Ježišovej autority? Čo bolo dôkazom tejto autority? (Mat 21,23–27 a Ján 17,2)

Zatiaľ čo Ježiš učil, prišli k Nemu kňazi a dožadovali sa odpovede, kto Mu dal autoritu vykonávať túto službu. Ježiš totiž neabsolvoval žiadnu z miestnych škôl ani nezískal vzdelanie v tradičných rabínskych školách. Namiesto priamej odpovede na ich otázky ukázal cestu k riešeniu tým, že sa svojich „vyšetrovateľov“ opýtal na nepopierateľnú autoritu, ktorú prejavoval Ján Krstiteľ. Tým, že odmietli odpovedať, popreli Božiu moc, ktorá sprevádzala Jánovu službu. Zároveň tým odmietli autoritu Ježiša, ktorého podobne ako Jána tiež poslal Boh.

Čo sa o Ježišovej autorite dozvedáme z nasledujúcich veršov? Mat 7,28.29; Mar 1,21–27; Luk 8,22–25; Luk 9,1; Ján 5,25–27 a Ján 7,38

Všetka autorita patrí Ježišovi ako Stvoriteľovi (Ján 1,3) a Spasiteľovi ľudstva (Rim 3,24). On je Božím Slovom. Božskú autoritu, ktorú mal Ježiš počas svojho pozemského života a svojej služby, nemohol nikto napodobniť ani si ju sám vytvoriť. Ježišovo učenie poslucháčov udivovalo, pretože učil ako Ten, kto má autoritu (Mat 7,29).

Všetky evanjeliá zaznamenávajú Ježišovu nadpozemskú prorockú autoritu. Ježiš odpúšťal hriechy (Mar 2,10.11), vyhánal démonov (Mar 3,15) a poznal myslenie ľudí (Ján 2,24.25). Kriesil mŕtvych a ponúkal večný život (Ján 10,28). Počas pôsobenia na zemi ako náš Vykupiteľ Ježiš konal moc, ktorú Mu dal Boh Otec (Ján 17,2). V každom okamihu bol závislý od Otca a spolupracoval s Ním (Ján 5,19), pričom sa často odvolával na Písma, ktoré o Ňom podľa Jeho slov svedčili. Ježiš mal absolútnu autoritu a mohol ňou preto poveriť aj svojich učeníkov (Mar 6,7). Ako Božie slovo prichádzalo Jeho svedectvo aj k prorokom, prostredníctvom ktorých hovoril (Zj 19,10).

APLIKÁCIA ■ Napriek všetkým dôkazom, ktoré Ježiš predložil, Ho niektorí ľudia neustále odmietali. Prečo aj nám hrozí, že padneme do rovnakej pasce neviery?

AUTORITA PÍSM A

¹Mattánov syn Šefatja, Paščúrov syn Gedalja, Šelemjov syn Juchal a Mal-kijov syn Paščúr počuli slová, ktoré Jeremiáš hovoril všetkému ľudu: ²Toto hovorí Hospodin: „Kto zostane v tomto meste, zomrie mečom, od hladu alebo na mor; kto však prejde k Chaldejcom, zostane nažive. Jeho život mu bude ako korisť a bude žiť.“ ³Toto hovorí Hospodin: „Toto mesto sa určite dostane do rúk vojska babylonského kráľa, ktorý ho zaujme.“ ⁴Vtedy kniežatá povedali kráľovi: „Tohto muža treba usmrtiť! Takto podlamuje bojaschopnosť mužov, ktorí ešte zostali v tomto meste, ako aj odolnosť všetkého ľudu, keď im hlása také reči. Ved' tento človek nehľadá blaho tohto ľudu, ale iba nešťastie.“ (Jer 38,1–4)

Biblia je výsledkom prorockého, inšpirovaného zjavenia od Boha. Dáva odpovede na najdôležitejšie životné otázky a je jedinečným Božím prostriedkom, vďaka ktorému sa On zjavuje ľudstvu. Prostredníctvom Písma spoznávame zmysel ľudskej existencie, Boží charakter, Jeho vôľu a Boží zámer s naším životom. Biblia je zlatým štandardom pravdy, autoritou, podľa ktorej sa máme v živote rozhodovať. Je základom kresťanského svetonázoru a bázou každej zjavenej pravdy. Je pre kresťana pravidlom viery a života.

Božie slovo môžeme buď prijať, alebo odmietnuť, a vôbec pritom nemusíme zachádzať do extrému ako kráľ Jojakím, ktorý pri jeho odmietnutí svoju Bibliu spálil (pozri Jer 36,22–27). Rovnako problematické môže byť aj ignorovanie Písma, keď síce tvrdíme, že mu veríme, ale nežijeme podľa neho. Keď Božie slovo objavíme a prijmeme, môžeme byť podobne ako kráľ Joziáš premenení a viesť k Bohu aj iných (pozri 2Kráľ 22,10–13).

Dnes ľudia k Písmu často pristupujú tak, že v ňom hľadajú chyby alebo sa mu vysmievajú. Niektorí vnímajú Bibliu ako niečo, čo nie je v súlade so súčasnými obyčajmi (zvyčajne nie je a ani by nemala byť). Mnohí ju hanobia, pretože odporuje „vedeckým“ alebo kultúrnym trendom.

V kresťanstve sa Biblia často využíva len na podporu konkrétneho teologického postoja, a nie ako prostriedok osobného duchovného rastu a reformácie. Iní interpretujú Bibliu takým spôsobom, že jej upierajú akúkoľvek historickú alebo praktickú autoritu nad ich každodenným životom.

Jedným z najjednoduchších a možno najbežnejších spôsobov odmietania biblickej autority je Bibliu ignorovať a nenájsť si čas na jej čítanie a následné uplatňovanie Písma vo svojom živote.

Aký vplyv malo hovorené Božie slovo v nasledujúcich situáciách? Pozri Jer 38,1–4; Ján 3,1–10 a Sk 16,25–34.

V dávnych dobách bol materiál na písanie vzácny a drahý. Mnohí ľudia navyše nevedeli čítať, preto bolo také dôležité hovorené Božie slovo, ktoré znelo priamo z úst Jeho prorokov.

Pôsobením Svätého Ducha môže Božie slovo, či už hovorené alebo písané, preniknúť do srdca, odhaliť hriech a priniesť zmenu a obnovu. Slovo nás volá k pokániu a poslušnosti (Sk 5,29; pozri aj Heb 4,12). A to je často dôvod, prečo ho mnohí ľudia odmietajú. Nepáčia sa im nároky, ktoré si kladie na ich život.

- Ako môžeš dnes v modlitbe naplno otvoriť svoje srdce pôsobeniu Svätého Ducha, aby v tebe obnovil bezhraničnú dôveru v Pánovo vedenie?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ORGANIZAČNÁ AUTORITA

¹Dokonca počuť, že je medzi vami smilstvo, a to také smilstvo, akého niet ani medzi pohanmi, totiž, že niekto obcuje s manželkou svojho otca. ²A vy sa ešte vystatujete, nie aby ste sa radšej rmútili a vylúčili spomedzi seba toho, kto sa takéhoto činu dopustil. ³Ja sám, hoci telesne vzdialený, no duchom prítomný, už som – akoby prítomný – rozhodol, že toho, čo to urobil, ⁴treba v mene nášho Pána Ježiša, keď sa zídeme vy a môj duch, s mocou nášho Pána Ježiša ⁵vydať satanovi na záhubu tela, aby bol duch v Pánov deň zachránený. (1 Kor 5,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Text Oz 12,13 jasne hovorí: „Prostredníctvom proroka Hospodin vyviedol Izrael z Egypta a prostredníctvom proroka ho strážil.“ Ochrana a vedenie Božieho ľudu boli určujúcou a nevyhnutnou súčasťou služby biblických prorokov.

Pri čítaní textov ako Sud 4,4–8; 2Par 20,14–17; 2Moj 12,1–3 a 5Moj 1,9–16, vidíme, že proroci zohrávali kľúčové postavenie pri zjavovaní Božej stratégie vedenia Jeho ľudu. V časoch vojny a krízy boli proroci prostriedkom, vďaka ktorému Boh ponúkal smerovanie, povzbudenie a nádej svojmu ľudu a jeho vodcom, ako to urobil prostredníctvom Jachaziela a Debory. Proroci tiež poskytovali usmernenia týkajúce sa sviatkov a bohoslužieb (2Moj 12,1–3). Inokedy Boh hovoril k prorokom o správe národa. Stručne povedané, žiadna oblasť života Izraelitov nebola mimo dosahu Božieho usmerňovania a vedenia prostredníctvom Jeho vyvolených poslov.

V ktorých konkrétnych oblastiach pomohol prorocký dar organizácii a vedeniu ranej kresťanskej cirkvi? Sk 6,1–7; 1Kor 5,1–5; 1Kor 7,10–16; Tit 1,5

Predstav si, že zakladáš novú organizáciu bez súboru pravidiel a bez viditeľného vedúceho. Takáto organizácia skôr či neskôr narazí na vážne problémy. V istom zmysle to bola situácia ranej kresťanskej cirkvi. Ježiš vystúpil na nebesia a už nebol so svojimi učeníkmi. Mali od Neho jasný príkaz: „Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému tvorstvu.“ (Mar 16,15) Hoci dvanaásti apoštoli boli vyvolení, neexistovala jasná organizačná štruktúra, ktorá by im pomohla začať.

Raná cirkev čelila mnohým výzvam, ako bola organizácia cirkvi, štruktúra pre misiu a dôležitosť identifikovať a odsúdiť herézu a nemorálnosť vo svojich radoch. Prorocký dar pôsobiaci v ranej cirkvi zohral v skutočnom zmysle slova kritickú úlohu pri jej zachovaní a ochrane (Sk 13,1.2). V skutočnosti je ťažké si predstaviť, ako by sa raná cirkev vôbec mohla začať bez pomoci prorockého daru, ktorý ju pomáhal organizovať a posúvať vpred v jej poslaní.

APLIKÁCIA

- Niektorí ľudia sa zdajú byť skeptickí voči „organizovanému náboženstvu“. Bez ohľadu na výzvy, aké sú výhody toho, že si súčasťou organizovanej cirkevnej štruktúry? Čo môžeš dať a čo získať z toho, že si súčasťou niečoho, čo ťa presahuje?

KANONICKÍ A NEKANONICKÍ PROROCI

Dávnejšie i novšie príbehy kráľa Dávida sú zapísané v Dejinách vidca Samuela, v Dejinách proroka Nátana a v Dejinách vidca Gáda. (1Kron 29,29)

Ostatné Šalamúnove príbehy, a to staršie i novšie, sú zapísané v Dejinách proroka Nátana, v Proroctve Šilčana Achiju a vo Videní vidca Jeda o Jarobeámovi, Nebátovom synovi. (2Kron 9,29)

Čo sa z úvodných veršov (1Kron 29,29 a 2Kron 9,29) dozvedáme o niektorých prorokoch?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Existovalo mnoho prorokov, ako napríklad Nátan, Gád, Achija a Jedo, ktorí boli uznávanými prorokmi, no ich knihy sa nestali súčasťou Biblie.

Prečítaj si texty 1Král 11,29–39 a Luk 7,28. Čo tieto texty hovoria o autorite nekanonických prorokov?

Nevieme, prečo Boh dovolil, aby sa posolstvá niektorých prorokov stali súčasťou Biblie, kým iné boli vynechané. Vieme však, že Boh inšpiroval aj nekanonických prorokov, ktorých spisy sa nestali súčasťou Písma. Biblia učí, že duchovné dary, vrátane daru proroctva, budú pokračovať až do konca časov. Biblia predpovedá, že sa objavia nekanonickí proroci „aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela, až kým všetci nedospejeme k jednote viery a poznania Božieho Syna, v dokonalého človeka, ktorého mierou dospelosti je plnosť Krista“ (Ef 4,12.13) a že títo proroci budú konať svoju službu „skôr než príde veľký a hrozný deň Hospodina“ (Joel 3,4).

Potom, čo sa Dávid dopustil cudzoložstva a vraždy, Boh poslal proroka Nátana, aby ho konfrontoval (2Sam 12,7–14). Hoci Nátan nenapísal žiadnu biblickú knihu, Dávid nespochybnil Nátanovu autoritu. Autorita prorockých spisov je založená na ich inšpirácii, nie na tom, či boli alebo neboli zahrnuté do biblického kánonu. Napriek tomu sa všetci praví nekanonickí proroci, najmä proroci pôsobiaci po uzavretí kánonu – a zvlášť moderná prorokyňa, akou bola Ellen Whiteová – považovali za podriadených biblickej autorite. Ich posolstvá musia obstať vo svetle Písma a v žiadnom prípade ho nemôžu nahradiť ako zdroj viery a náuky.

- „Pán si praje, aby si študoval svoju Bibliu. Nedal žiadne dodatočné svetlo, ktoré by malo nahradiť Jeho Slovo. Toto svetlo má priviesť zmätenú myseľ k Jeho Slovu, ktoré je pre dušu ako životodarná miazga, ak ho človek prijíma a vnútorne si ho osvojuje.“ (3SM 29)
Dbáme ako cirkev na tieto slová Ellen Whiteovej? Ako sa ti darí riadiť touto radou v tvojom živote?

APLIKÁCIA

HOVORIŤ S AUTORITOU

Proroci k nám prehovárajú s autoritou a závažným posolstvom, pretože si ich Boh vyvolil za svojich poslov. Existujú kanonickí proroci (tí, ktorých spisy sa stali súčasťou Biblie), nekanonickí proroci (tí, ktorí nenapísali knihu zahrnutú v Biblii) a proroci, ktorí vystupujú so svojím posolstvom po uzavretí kánonu. Všetci boli rovnako inšpirovaní a ich posolstvá niesli pečať božskej autority.

Ellen Whiteová patrí do tretej skupiny, teda medzi nekanonických prorokov, ktorí sa objavili až v nedávnom čase. Adventisti siedmeho dňa nepovažujú jej spisy za doplnok k Biblii, ani za jej rovnocennú súčasť. Jej spisy sú však dôležité a hovoria s autoritou. Samotná Ellen Whiteová napísala: „V týchto listoch, ktoré píšem, vo svedectvách, ktoré vydávam, vám predkladám to, čo Pán ukázal mne. Písomne neprezentujem ani jeden článok, v ktorom by som vyjadrovala len svoje vlastné myšlienky. Sú to veci, ktoré mi Boh otvoril vo videní – vzácne lúče svetla žiariace z trónu.“ (1SM 29)

V súlade s Bibliou Ellen Whiteová poukazuje na realitu hriechu a na to, ako veľmi potrebujeme Ježiša – jedinú nádej na večný život, ktorá je vďaka milosti darovaná všetkým, ktorí si ho vierou privlastňujú. To je ďalšia silná téma jej posolstiev.

Prostredníctvom posolstiev Ellen Whiteovej (alebo skôr Božích posolstiev prostredníctvom nej) vidíme boj medzi dobrom a zlom, ktorý sa začína pádom Lucifera v nebi a pokračuje až do konca času, kedy budú hriech a zlo spolu so satanom a jeho padlými anjelmi navždy odstránené. Spisy Ellen Whiteovej poskytujú pohľad na biblické princípy v kontexte doby konca. Hovorí napríklad o nebezpečenstve spájania cirkvi so štátom a o dôležitosti náboženskej slobody. Varuje pred úpadkom morálky, vyzdvihuje Boží zákon a jeho význam. Hoci naše chápanie napríklad „znamenia šelmy“ rozhodne nie je založené na jej spisoch, jej slová nám poskytujú úžasný vhľad do záverečných udalostí.

Zdôrazňuje tiež praktické uplatnenie kresťanského života. Jej posolstvá o duchovnosti, zdraví, vzdelávaní, rodinných vzťahoch, rodičovstve, morálnom živote a ďalších oblastiach pomohli mnohým ľuďom zmeniť spôsob života, a tak viesť kvalitnejší život vo viacerých oblastiach.

Spisy Ellen Whiteovej nie sú v Biblii, ale Boh ju použil na to, aby viedla veriacich, ktorí žijú v záverečných dňoch dejín zeme. Jej spisy aj dnes prehovárajú s prorockou autoritou a naliehavosťou.

Viac informácií nájdete na stránke <https://whiteestate.org/absg/10>.